

Část první

Debata u sklenice piva

Tenhle rozhovor se odehrál v červnu 1982.

Místo: Anglická zahrada, Mnichov.

Seděli jsme v zahradě velké pivnice. Myslím tím sebe a svého známého, který se jmenuje Rudolf a říká se mu Rudi. Jeho příjmení si ale Rus zapamatovat prostě nemůže – snad Mittelbrechenmacher nebo taky možná Machenmittelbrecher. Zhruba takhle nějak to znělo, ale na tom nesejde. Já osobně mu říkám Rudi.

Seděli jsme proti sobě a Rudi mi zčásti zakrýval výhled. Když jsem ale pohlédl mírně vpravo, viděl jsem před sebou olověně se třpytící ospalé jezero, po jehož břehu se kolébavě procházely tučné husy a s nimi nazí Němci. Mimochodem – ze všeho nejspíš nejen Němci, ale i exhibicionisté všech národností, kteří se, využívající benevolence zdejší policie, do Mnichova slétají z celého světa, aby se tu patřičně porozhlédli a taky patřičně předvedli.

Pivo jsme popíjeli z litrových sklenic, kterým se tu říká máz.

Abych se přiznal, sám přesně nevím, zda se tak říká té sklenici či množství piva, které se do ní vejde. Důležité je, že jsme seděli v pivnici, pili pivo a bavili se o všem možném.

Jestli se nepletu, začali jsme koňmi. Protože Rudi je majitel hřebčína. Chová koně a prodává je milionářům. Sám je ostatně taky milionář, i když ani to vlastně není důležité.

Obchoduje sice s koňmi, ale ze všeho nejvíc ho zajímá nejruznější ultramoderní technika. Jezdí luxusním jaguá-

rem, nacpaným všelijakou elektronikou. O tom, co se odehrává u něj doma, raději nemluvit: všude počítače, hifivěže, automatické dveře a další podobné vymyšlenosti. Když se večer stmívá, lampy v jeho pracovně se rozsvěcejí samy, ovšem jedině v případě, že v místnosti někdo je. Jakmile odtud odejdete, světla se sama zhasnou. (Rudi tvrdí, že díky tomuto zařízení na proudu ušetří nejméně čtyři marky měsíčně.) Přirozeně má i hudební počítač, ze kterého se dají vyluzovat zvuky varhan, houslí, xylofonu, balalajky a spousty dalších hudebních nástrojů, a to jak samostatně, tak dohromady. Takže jeden člověk tu jediným prstem zahraje věci, které dřív zvládal pouze velký orchestr.

Rudi je do veškeré téhle techniky tak zažraný, že snad nečte nic jiného, než jsou technické magazíny a sci-fi. Nečetl ani mé knihy, i když v knihovně je uložil na hodně nápadné místo a svým koňským známým se chlubí, jakého že to má neobvyklého kamaráda – ruského spisovatele.

O mých knihách říká (aniž by do nich aspoň nakoukl), že píšu příliš realisticky a že realismus je včerejšek literatury. Popravdě řečeno mě podobné blábolivé soudy dokážou pěkně rozzuřit, a tak Rudimu vždy opáčím, že jeho koně jsou taky včerejšek. A pokud dnes koně přece jen ještě někdo potřebuje, tak potřeba literatury zobrazující reálný život lidí zatím ve společnosti taky nevymizela. A že pro lidi je mnohem zajímavější číst o sobě samých než o nějakých robotech či Martánech.

To jsem Rudimu jednou sdělil právě v té pivnici, kde jsme tak často sedávali. On se jen shovívavě pousmál a vybídl mě, abych náklady svých knih porovnal s náklady produkce jakéhokoli průměrného scifisty.

„Sci-fi – to je ta pravá literatura budoucnosti!“ prohlásil sebejistě.

Tímhle prohlášením mě opravdu vyvedl z míry. Objednal jsem si další máz a konstatoval, že sci-fi stejně jako detektivky nejsou žádná literatura, ale holé nesmysly, asi jako počítačové hry, které tolik přispívají k bujení masové idiocie.

Horké slunce, ledové pivo a celý ten zdejší životní styl ale k vášnivým sporům věru neinspirují. Rudi na mé podráždění reagoval dosti lenivě a připomněl mi Julese Verna, který prý na rozdíl od realistů předpověděl četné triumfy lidstva, včetně cesty na Měsíc.

Na to jsem mu odpověděl, že předvídat úspěchy vědy rozhodně není úkol pro literaturu a že na Vernových předpovědích nic originálního neshledávám. Let do vesmíru či podmořskou plavbu si občas dokáže představit leckdo – však jsou taky podobné zázraky popsány v mnoha starých knihách, dávno před Vernem.

„To je možný,“ přikývl Rudi. „Jenže scifisti prorokovali nejen technický objevy, ale i evoluci současné společnosti směrem k totalitě. Vem si třeba takovýho Orwella. Copak právě Orwell do detailu nepředpověděl vznik systému, kterej dneska existuje u vás v Rusku?“

„To víš, že ne,“ namítl jsem. „Orwell napsal parodii na to, co tu bylo už za něj. Popsal ideálně fungující totalitní mechanismus, jehož existence je v živé lidské společnosti nemyslitelná. A když si tedy vezmeme Sovětský svaz, tak jeho obyvatelstvo vykazuje jen vnějšíkovou poslušnost režimu, což je ovšem zároveň doprovázeno naprostým opovržením jeho hesly a slogany, na něž lidé odpovídají bídými pracovními výkony, opilstvím a zlodějinou; no a příslovečný Velký bratr je jen cílem věčných posměšků a nevyčerpatelným tématem politických anekdot.“

Tady musím poznamenat, že polemizovat se západními lidmi je dokonale nezajímavé. Když takový člověk ze

Západu vidí, jak jeho spoludebatér na svém názoru lpí, je na něj ochoten okamžitě přistoupit. Což se u nás opravdu nevidí.

Náš spor s Rudim uvadal jaksi sám od sebe, a tak jsem ho chtěl trochu přizivit. Řekl jsem proto, že scifisté vymysleli plno věcí, které se časem splnily, ale nejednou také to, co se nestane nikdy – kupříkladu cestování v čase.

„Jo?“ opáčil Rudi a zapálil si doutník. „Ty si opravdu myslíš, že cesty časem jsou nemožný?“

„Ano,“ přikývl jsem, „přesně to si myslím.“

„Tak to se teda zásadně mejlíš,“ usadil mě. „Cesty časem už se z oblasti literární fantastiky přestěhovaly do reality.“

Debatovali jsme samozřejmě v němčině, která mi tenkrát, v roce dvaosmdesátém, ještě moc nešla (což ostatně platí do dneška). Tak jsem se Rudiho zeptal, zda jsem mu před chvilkou správně porozuměl v tom, že je možné za pomoci jakýchsi technických prostředků putovat z jednoho času do jiného.

„Přesně tak,“ přikývl. „Právě tohle se ti snažím vysvětlit. Stačí navštívit Reisebüro, koupit si za určitý peníze lístek a strojem času se vydat do minulosti, nebo do budoucnosti, jak je ctěná libost. Takovej stroj času prozatím existuje jen u nás v Německu a vlastní ho společnost Lufthansa. Čistě technicky je přitom všechno velmi jednoduchý. Je to obyčejnej raketoplán, asi jako americkéj shuttle, ovšem vybavenej nejen běžnýma raketovýma, ale taky fotonovýma motorama. Po startu dosáhne nejdřív první kosmický rychlosti, pak druhý, a potom se zapne fotonovej pohon. S jeho pomocí stroj v podstatě dosáhne skoro rychlosti světla, pro tebe se čas zastaví, jenže na Zemi běží dál a ty se tak dostaneš do budoucnosti. Nebo ten kosmoplán rychlost světla překoná, ty tím pádem čas předhoniš – a jsi v minulosti.“

Toho piva už jsem vypil docela dost a byl jsem trochu opilý, ale naštěstí jsem zatím ještě úplně nezblblnul, a tak jsem Rudimu řekl:

„Víš ty co? Přestaň konečně mlít pitomosti! Přece moc dobře víš, co už dávno dokázal Einstein: že rychlosti světla se dosáhnout nedá, natožpak ještě vyšší!“

Konečně jsem Rudiho vytočil. Vyplivl doutník a bouchl prázdnou sklenicí do stolu, což jsem od člověka jinak vyrovnaného nečekal.

„To, co vykládá ten tvůj Einstein, už dávno zastaralo,“ prohlásil. „Eukleidés tvrdil, že bodem ležícím mimo přímku se dá vést jedna jediná paralela, a měl pravdu. Jenže Lobačevskij byl přesvědčenej, že tím bodem můžou klidně procházet dvě paralely nebo i víc, a taky měl pravdu. Einstein tvrdil, že to není možný, a měl pravdu. Kdežto já tvrdím, že to možný je, a tu pravdu mám taky.“

„Počkat, počkat,“ mírnil jsem ho, „hlavně tolik nevyska-kuj. Já tě samozřejmě respektuju (když se napiju, respektuju každého), ale ty, marná sláva, nejsi Einstein!“

„Což to nejsem,“ souhlasil Rudi. „Já fakt nejsem Einstein. Jsem jen Mittelbrechenmacher, ale tobě musím připomenout, že Lobačevskij taky nebyl Eukleidés.“

Když jsem si uvědomil, jak ho to všechno rozrušilo, hned jsem dodal, že je mi nakonec jedno, kdo je moudřejší, zda Eukleidés, nebo Lobačevskij, případně Einstein, nebo Rudi, že jsem vždy připraven moderní techniku používat čistě prakticky a že mě vlastně vůbec nezajímá, na základě jakých zákonitostí funguje. Což je svatá pravda. Třeba tyhle své poznámky teď píšu na počítači. Mačkám tlačítka a na monitoru naskakují slova. Pak stačí několik prostinkých úkonů a ta slova se objeví vytištěná na papíře. Když chci vyměnit pořadí odstavců, stroj mé přání okamžitě splní. Když se rozhodnu nahradit jméno Mittelbrechenmacher jménem Machenmit-

telbrecher nebo Einstein, stroj to zase udělá. Každý den používám taky holicí strojek, rádio nebo televizi. Ale copak musím nutně vědět, na základě jakých principů to všechno funguje?

Zeptal jsem se Rudiho, zda v tom stroji času sám už někdy letěl. Odpověděl, že ano a že mu to úplně stačilo. Jednou se chtěl ve starém Římě na vlastní oči podívat na gladiátorské souboje, jenže to dopadlo tak, že se sám ocitl v aréně. A měl co dělat, aby odtamtud vykličkoval. Od té doby se na takové zázraky raději dívá v televizi nebo si o nich čte v knížkách.

Samozřejmě jsem mu to všechno moc nevěřil. On ale prohlásil, že o reálné možnosti cest časem se můžu snadno přesvědčit sám, stačí navštívit jeho známou, Fräulein Globke, která pracuje v cestovní kanceláři na Amalienstrasse 5.

„I když,“ dodal hned, „realizovat něco takovýho se zrovna tobě stejně podaří jen sotva...“

„Proč stejně, a proč sotva?“ zeptal jsem se. „Sám jsi přece říkal, že se tyhle cesty z oblasti sci-fi přestěhovaly do praxe.“

„Nojo,“ ušklíbl se, „a tak to taky je. Jen cena letenky se zatím z oblasti sci-fi do sféry běžný dostupnosti nepřestěhovala. A pak – proč bys někam lítal a vystavoval se tak zbytečným riziku? Nejsi přece žádný dobrodruh.“

Tahle poslední věta usvědčila Rudiho, že mě špatně zná. Právě že jsem dobrodruh!

Fräulein Globke

Cestovní kancelář na Amalienstrasse působila dokonale fádním dojmem: všude plno pestrobarevných plakátů a prospektů, nabízejících návštěvu egyptských pyramid, islandských gejzírů a norských fjordů či vybízejících užít si teplíčka na Bahamách, zalyžovat si na svazích švýcarských Alp nebo cestovat na legendární zaoceánské lodi Queen Elisabeth II.

Zeptal jsem se na Fräulein Globke a ukázali mi nazrzlou pihovatou dívčinu v koutě, který od zbytku místnosti odděloval velký monitor.

Popravdě řečeno jsem v posledním okamžiku poněkud zrozpačitěl. Napadlo mě, že ten mizera Rudi si ze mne tropí bláznů a že teď se seběhne celá cestovka, aby se tomu ošálenému cizinci dosyta vysmála. Jenže když jsem před Fräulein Globke vyslovil své příjmení i důvod, který mě přivádí, k mému potěšení, byť zčásti překvapenému, se vůbec ničemu nedivila a rozhodně se nerozesmála. Ano, odpověděla mi, opravdu máme možnost vyslat jakéhokoli našeho klienta na jakékoli místo na planetě Země, a to do jakékoli doby. Fräulein Globke tedy už jen čeká, co přesně si budu přát.

Mé přání jí připadalo dosti skromné: rád bych se podíval do Moskvy za padesát let, tedy do roku 2032.

„Prosím,“ opáčila slečna a zabušila pěstěnými prstíky do klávesnice počítače.

Na monitoru naskočila nějaká písmena a číslice, Fräulein Globke na ně pohlédla, lítostivě mlaskla, otočila se ke mně a rozhodila rukama:

„Aha, takže to nakonec nejde, že?“ zaradoval jsem se a těšil se, jak to Rudimu vytmavím.

„Tento let už máme vyprodaný,“ řekla slečna rozpačitě. „Kdybyste si ale přál zaletět si o šedesát let dopředu...“

„Mně je to jedno!“ skočil jsem jí do řeči. „Deset let sem, deset let tam – na tom přece nesejde!“

„Fajn!“ prohlásila slečna se zářivým úsměvem a sdělila mi, že mé rozhodnutí přijít právě sem bylo naprosto správné – je to jediné Reisebüro v Evropě, které pořádá takovéto cesty. Nu a pokud mě zajímá způsob přepravy...

„Nezlobte se,“ přerušil jsem ji netrpělivě, „ale způsob přepravy už zhruba znám, poměrně podrobně mi všechno vysvětlil Herr Machenmittelbrecher.“

„Mittelbrechenmacher,“ opravila mě zdvořile. Poděkoval jsem a řekl, že mě ani tolik nezajímají teoretické principy, jako spíš čistě praktická stránka věci. Co stav beztlíže? A nehoupe to moc?

„Víte,“ pokračoval jsem, „když se víc napiju, tak se mi dělá špatně i tady na Zemi.“

„Tak pokud jde o tu první záležitost,“ zazubila se Fräulein, „můžete být naprosto klidný. Naše elektronická umělá gravitace je zcela bezkonkurenční. Zato pokud jde o případnou žaludeční nevolnost... A nemohl byste se během letu konzumace lihovin prostě vzdát?“

„Cože?!“ nevěřil jsem vlastním uším. „Šedesát let abstinence? To byste po mně chtěla opravdu moc, Fräulein...“

„Ale co vás nemá!“ namítla temperamentně Fräulein. „O dobu tak šílenou v žádném případě nejde. Šedesát let uplyne na Zemi, kdežto pro vás to budou pouhé tři hodiny. Jako při normálním letu z Mnichova do Moskvy.“

„Jistě, to chápu,“ řekl jsem. „Tomu rozumím. Pro mě uběhnou jen tři hodiny. Jenže ve skutečnosti to bude plných šedesát let. A šedesát let ani kapku?“

„Co vás nemá, pane, co vás nemá!“ rozvášnila se Fräulein tak, že pih ve tváři měla najednou dvakrát víc. „Proč hned ani kapku?! Zda pít, či nepít je nakonec vaše soukromá věc. Mimochodem – při tomhle letu se nápoje servírují zcela neomezeně, a přirozeně zdarma.“

„Tak to je něco jiného,“ uklidnil jsem se. „Tím jste měla začít, že nápoje jsou zdarma. Když zdarma, tak se není o čem bavit. Pište si: zpáteční letenka, vracet se chci měsíc po příletu. A prosil bych kuřácké a pijácké křeslo, pokud možno u okénka.“

„Dobře,“ přikývla Fräulein. „Musím vás ale upozornit, že návrat vám naše firma zaručit nemůže. Uděláme samozřejmě všechno, co je v našich silách, jenže nevíme, jaké tam zrov-

na zavládnou politické poměry. Náš konzul vám samozřejmě bude neustále k dispozici, jenže mezi námi – kdo může zaručit, že naše země bude za šedesát let ještě existovat a mít nějaké konzuly?“

Což to je pravda, pomyslel jsem si, za šedesát let se může stát cokoli. Ale proto tam přece taky letím, abych se dověděl, co přesně se tam odehraje.

„Dobrá,“ uzavřel jsem to. „Na tom nesejde, že návrat mi zaručit nemůžete. Hlavně že zaručujete to bezplatné pití, to mi tu letenku klidně vystavte.“

Podal jsem jí svůj pas. Útlé prstíky Fräulein Globke se znovu rozběhly po klávesnici počítače, jako by mi chtěly přehrát neslyšnou hudbu číslic a písmen. Na monitoru se objevilo mé jméno, příjmení, číslo pasu, číslo a datum letu, a pak ještě nějaká další čísla, která poskakovala a zřejmě se jedno druhým násobila. Nakonec cifry znehybněly a seřadily se do tohoto údaje:

4 578 843,00

„Zpáteční letenka,“ ozvala se znovu Fräulein, „stojí přesně čtyři milióny pět set sedmdesát osm tisíc osm set čtyřicet tři marky.“

„No nazdar!“ vydechl jsem.

„Pokud ovšem hodláte platit hotově, poskytneme vám desetiprocentní slevu, takže vaše cesta přijde na pouhých...“ Její prstíky se opět daly do pohybu a skotačivé cifry se poskládaly v jinou sumu:

„Čtyři milióny sto dvacet tisíc devět set padesát osm marek a sedmdesát feniků.“

„No prosím, to je jiná,“ poznamenal jsem.

„A pak – v případě, že byste se do tří měsíců nevrátil, sedmdesát pět procent ceny zpáteční letenky případně vašim dědicům.“

„Což je naprosto skvělé!“ přikývl jsem. „Pravda, v hoto-
vých takovou částku stejně nemám, ale velmi doufám, že mi
pomůže Herr..“

„Mittelbrechenmacher,“ napověděla pohotově Fräulein
Globke.

To jsou mi ale lidi! Proč pořád obtěžují s těmi svými ná-
povědami? Snad si ta slečinka nemyslí, že bych si bez jejího
přičinění nevybavil jméno svého nejlepšího přítele?!

Reportáž za tři milióny

Spoléhat na Rudiho byl samozřejmě naprostý nesmysl. Když
jsem v telefonní budce vytočil jeho číslo, řekl mi, že by mi
ty peníze s radostí půjčil, jenže musí s lítostí konstatovat,
že momentálně má sám jisté finanční potíže. Posledních šest
milionů totiž zaplatil za dovoz dvou hřebců ze Saúdské Ará-
bie a jeden z nich si zrovna včera zlomil nohu. Takže tři mi-
liónky jsou v háji.

Až později jsem náhodou zjistil, že celá ta historka se zlo-
menou koňskou nohou byla čistá lež. Rudi se prostě zalekl
představy, že by mi měl půjčit. A vůbec – jak jsem si všiml,
milionáři jsou všeobecně dost škrti.

Domů jsem se vrátil zčásti zklamaný, ale zčásti vlastně
uklidněný. Když to nevyšlo, tak to nevyšlo. Asi mi to není
souzeno. A třeba je to tak lepší. Přísně vzato je mi už čtyři-
cet, a to je věk, v němž by se člověk podobným dobrodruž-
stvím asi měl pokud možno vyhýbat.

Pokud jde o mou ženu, musím konstatovat, že ta byla
s podobným vývojem událostí nanejvýš spokojená. Protože
ať jsem, jaký jsem, přece jen jsem taky její manžel. A kdybych
náhodou v té dosti vzdálené budoucnosti neznámo proč uví-
zl, tak se zatím neví, zda si někoho podobného ještě vůbec
najde.

Vzalo ji to tak, že u večere mi dokonce nabídla panáka, což normálně nedělá. Dlouho mě samo sebou přemlouvat nemusela. První sklenku jsem vypil s ní, druhou a třetí, když odběhla k telefonu, a čtvrtou už zase s ní.

„Nojo, no,“ povzdechl jsem si, „stejně je škoda, že to nevyšlo. Býval bych to moc rád viděl.“

„A co by na tom asi tak bylo k vidění? To si myslíš, že za tu dobu se tam něco změní?“

„Za šedesát let?! Přece mi nechceš tvrdit, že za šest deseti-letí se tam nestane vůbec nic!“

Připomněla mi příběh našeho souseda, který nedávno zemřel. Kdysi sem přicestoval s celou rodinou a původně nechtěl ani vybalit kufry.

„Bolševiky už brzy vyženou,“ říkal, „a my zase pojedeme zpátky. Tak proč bychom si přidělávali práci tím, že to všechno vybalíme a pak nám nezbude než to zase sbalit?“

Znovu zadrnčel telefon. Jakmile žena vyběhla z pokoje, vrazil jsem si do hlavy dalšího panáka vodky, jenže než jsem si stihl znovu nalít, byla zase zpátky:

„Shání se po tobě nějaký Američan.“

Z Američana se vyklubal dopisovatel časopisu *The New Times*. Zeptal se mě, zda bych ho hned zítra nemohl přijmout v jedné naléhavé záležitosti. Na mou otázku, jaká je to naléhavá záležitost, odpověděl, že do telefonu by o tom jaksi nerad mluvil. (A pak mi bude někdo tvrdit, že choulostivých telefonátů se bojí jen sovětští občané.)

„Dobře, tak přijedte,“ souhlasil jsem. „Ale ne dřív než po desáté – dlouho pracuju a vstávám pozdě.“

„O'kay,“ řekl a zavěsil.

Rádo se říká, že Američané jsou klackovití. To bych tedy neřekl. Většina Američanů, s nimiž jsem se v životě setkal, byli lidé vychovaní, slušní, skromně, ale pěkně oblečení a velmi přáteliví. Jistě, někdy pokládají nohy na stůl, ale to

mně osobně naprosto nevadí. Jen se uvolňují či jak tomu oni sami říkají, je to pro ně relaxace. S čímž souhlasím. Relaxovat je pro lidské tělo prospěšné. Zato reflexe, k nimž se uchylujeme my, vyloženě škodí. Taky si někdy dám nohy na stůl, ale žádný relax nepřichází, protože my zkrátka něco takového nemáme nacvičeno.

Nazítří ráno přesně v deset se od venkovních dveří ozval zvonek. Otevřel jsem a na prahu spatřil vysokého urostlého pána v modravém obleku a s tmavými vlasy rozdělenými pěšinkou.

„Vy jste pan Mc...“ nakouzl jsem, ale zbytek jeho irského příjmení mi nějak vypadl z hlavy.

„Říkejte mi prostě Johne,“ usmál se.

Pozval jsem ho dál a nabídl mu kávu.

„Mám k vám velkou prosbu, Vitaliji,“ pokračoval hned. „Musíte mi ale slíbit, že až mě vyslechnete, nezávisle na tom, zda mou nabídku přijmete, či ne, se o téhle naší rozmluvě nebudete nikomu ani zmínit.“

„Vy jste od CIA?“ zeptal jsem se.

„Ale kdepak! Jsem z *The New Times*, jak jsem říkal. Ale přece jen bych rád...“

„Mám přísahat na bibli?“

„To ne je nutné,“ pousmál se. „Stačí vaše slovo. Slyšel jsem, že chcete jedete do Sovětského svazu roku dva tisíce tolik a tolik...“

„Jak to víte?“ podivil jsem se. „Zatím jsem o tom s nikým nemluvil.“

„Nedělávejte si starost, taky to nikomu neřeknu.“

„To klidně můžete vykládat, komu chcete, protože já nikam nejedu. Zpáteční letenka stojí...“

„Všechno vím,“ přerušil mě. „Ale pokud se jedná jen o cenu letenky, naše firma všechny náklady na sebe.“

„Všechny náklady?“ opakoval jsem nedůvěřivě. „Přes čtyři milióny marek? Ale to jsou skoro dva milióny dolarů!“

„A milión dostanete honorář za podrobný reportáž z té cesty.“

„Tři milióny dolarů za nějakou reportáž?“

Ušklíbl se.

„Jak vidím, ještě ne úplně zvykl jste na Západě. To není nějaký reportáž. To je senzace století. Možná dokonce dvou. Nejspíš cena ještě vyšší, ale naše finanční situace není momentálně úplně dobrý.“

Slíbil jsem Johnovi, že si to rozmyslím. Nechal mi svou vizitku, kávu nedopil a odešel.

Rozmluva s ďasem

Hluboce se mýlí každý, kdo si myslí, že mé rozhodnutí nějak ovlivnily ty šílené peníze, které jsem si najednou mohl vydělat. Samozřejmě nechci tvrdit, že mě peníze nezajímají, ale troufám si prohlásit, že jen kvůli honoráři bych nikdy neriskoval ani jediný vlastní vlásek.

Nejspíš bych býval Johnově prosbě nevyhověl, ale to už se ve mně probudil ďasík, který od chvíle, co se ve mně usadil, nepřemítá o ničem jiném než jak mě ponouknout k nějakému ztřeštěnému kousku. Někdy to přežene, a to ho pak bez sebemenší lítosti zapudím. On dá pokoj a nějaký čas nejeví sebemenší známky života. V takových časech se chovám skoro ideálně: přestávám pít a kouřit, na semaforu přecházím výhradně na zelenou, za volantem respektuju všechny dopravní značky a peníze, které vydělám, do poslední kopějky odevzdávám ženě. V takových dnech dělám všem svým známým jen a jen radost. Jsem perfektně oblečený, oholený a ostříhaný a naprosto ke každému se chovám velmi laskavě.

Jenže pak přijde ďasíkův čas – probudí se a začne otravovat:

„Krucinál, proč už vstáváš? Je brzy, oběd ještě není uvařený, tak si klidně pospi. Spěchat není kam, stejně jednou umřeš. A mýt se taky nemusíš, tos udělal včera. Jen si polež, zapal si, propláchni plíce kouřem. Cigarety máš támhle, na nočním stolku.“

Můj ďas je tak urputný, že pokaždé mu odolat nedokážu.

Vyklepal jsem z krabičky cigaretu, škrtl zapalovačem a zatahl.

„Výborně!“ zvolal ďasík. „Nejlepším prostředkem proti kuřákům je rakovina.“

To je jeho oblíbený slogan.

„Ty bys neměl sedět ve mně, ale působit v nějakém protikuřáckém spolku, pitomče!“

Znovu jsem vtáhl dým marlborky a zauvažoval o Johnově návrhu.

Byl velmi lákavý, ale marná sláva, asi už ne pro mě. Kam bych se tam vlácel? Co by mě tam asi čekalo, v té daleké budoucnosti? Možná nějaké děsivé otrěsy. A já přece nejsem žádný kluk, nýbrž solidní otec rodiny, kterému co nevidět (je to vůbec možné?) bude čtyřicet. Měl bych se zklidnit a definitivně usadit. Vyhýbat se zbytečným vzruchům, stresům a průvanu. Obléct si župan, uvařit si nepřilíš silný čaj, v krajním případě vykourit dýmku, ale jinak sedět u psacího stolu a sepisovat nějaký román s poklidně se vyvíjejícím příběhem.

„Ze všech lidských nectností je nejodpornější uvážlivost,“ poznamenal ďasík.

„Vypadni!“ okřikl jsem ho. „A nestrkej nos do věcí, do kterých ti nic není. Už tě mám dost!“

„Já tebe taky!“ opáčil ďas. „Hlavně ve chvílích, kdy začínáš být rozvážný. Poslouchej,“ zašeptal, „ty přece dobře víš, jak nerozumný je každý zdravý rozum. Dneska se bojíš, abys

nenastydl, jenže zítra ti třeba na hlavu spadne cihla – a jaký bude rozdíl v tom, jestli jsi nachlazený, nebo ne? Co váháš, prosímtě?! Když se na tebe usmálo takové štěstí, tak toho využij! Vyrazíme a podíváme se, kam to ti vaši komunisti za šedesát let dopracovali...“

„Ty máš rád komunisty?“ zeptal jsem se posměšně.

„No to bych prosil!“ vykřikl ďasík. „Copak to jde, nemít je rád? Ti jsou taky něco jako my čerti, vždycky si vymyslí něco hodně veselého. Hele, tak neváhej a pojedem, moc tě prosím!“

„No dobře,“ přikývl jsem. „Dejme tomu, že pojedu. Ale to bude poslední šílenost, kterou jsi mi nakukal!“

„To je skvělé!“ zatleskal ďas. „Výborně! A je docela dobře možné, že to opravdu bude tvůj poslední kousek.“

„Z čeho se tak raduješ, idiote?!“ okřikl jsem ho. „A co si počneš, kdyby se mi něco stalo?“

„To máš pravdu,“ připustil ďasík truchlivě. „Musím uznat, že mi budeš zatraceně chybět. Musím se ale přiznat, že raději tě uvidím mrtvého než solidního a uvážlivého.“

„Drž hubu! A nech mě přemýšlet!“

„Už mlčím,“ opáčil pokorně a ztichl, protože chápal, že dosáhl svého.

No a přestože jsem Johnovi řekl, že mé rozhodnutí sotva bude pozitivní a že mu zavolám nejdřív tak za půldruhého týdne, ozval jsem se už za tři dny a řekl: ANO!

Sledování

Asi nemusím nikomu vysvětlovat, že než jsem se vypravil na tak riskantní cestu, bylo třeba postarat se o rodinu a učinit opatření, jež by docela dobře mohla být vůbec poslední.

Několik dní jsem tedy vynaložil na obcházení takových institucí jako banka, pošta, pojišťovna či notářství.

Během všech těchto úkonů jsem jakýmsi šestým smyslem, který jsem si postupně vypěstoval už v Moskvě, vytušil, že mě někdo sleduje.

Měl jsem tenkrát docela jiné starosti, ale přesto jsem si celkem snadno povšiml, že telefon se chová jaksi zvláštně. Buď se ve sluchátku ozývaly nějaké šramoty (že by magnetofon?), nebo přístroj indiferentně pocinkával, nebo jsem se dovolával někam docela jinam, než jsem chtěl, a stejně tak mně samotnému tu a tam někdo zavolal údajně omylem.

Náš pes po nocích začínal zničehonic štěkat. Obvykle jsem vyběhl ven, ale nikdy jsem nikoho nenačapal, ovšem jednou jsem hned na prahu objevil nedopalek cigarety Prima.

Jindy jsem si povšiml mladého muže asijského vzezření. Když projížděl kolem našeho domu, až příliš nápadně ode mne odvrátil pohled. Pak v jedné z blízkých příčných uliček vzbudil mou pozornost starý zelený volkswagen s frankfurtským číslem. Nahlédl jsem dovnitř a na zadním sedadle objevil zapomenutý sovětský list *Pravda*.

Pro každý případ jsem tyto své poznatky sdělil policii. Pozorně mě tam vyslechli, ale pak jen konstatovali, že má podezření jsou příliš mlhavá a nekonkrétní, ale že pokud získám nějaké přesvědčivější důkazy případného sledování, policie samozřejmě podnikne nezbytné kroky.

Policista, s nímž jsem rozmlouval, si ale nakonec přece jen zapsal číslo toho volkswagenu a nedopalek uložil do celofánového sáčku a zamkl ho do trezoru.